

ГАЇВКИ ТА ВЕСНЯНКИ

Благослови, мати¹ (помірно)

Благослови, мати,
Весну закликати!
Весну закликати,
Зиму проводити!

Весну закликати,
Зиму проводити!
Зимочка — в возочку,
Літечко — в човничку.

А ВЖЕ ВЕСНА СКРЕСЛА, СКРЕСЛА²

А вже Весна скресла, скресла, Що ж ти нам принесла?
Гей дівчата, весна красна, трава зелененька!*

Принесла вам росу, росу, дівочью красу.
Дівочья краса, краса, як весняна роса.
А вже Весна красна скресла, що ж ти нам принесла?
А я вам принесла росу, парубоцьку красу.
Парубоцька краса, краса, як осіння роса.
Закуй, зозуленько, співай, соловейко,
Розвесели засмучену неньку Україну.

* Приспів повторюють двічі після кожного рядка, крім останнього.

ВЕСНО, НАША ВЕСНО³

А я вам принесла панську красу, (2 р.)
Бо панська краса — як літна я роса,
В меді намочена, на Дунаї прана, (2 р.)
На Дунаї прана, на шнурах вішана,
На шнурах вішана, на сонці сушена, (2 р.)
На сонці сушена, до скрині схована,
До скрині схована, маглем маглевана, (2 р.)
Маглем маглевана, ключем замикана,
До скрині схована, на Великдень вбрана. (2 р.)
Весно наша, Весно, що ж ти нам принесла?
А я вам принесла парубоцьку красу. (2 р.)
Парубоцька краса, як зимна я роса.
В дігті намочена, в шкіри вправлена, (2 р.)
В шкіру вправлена, у калюжі прана,
У калюжі прана, на терню вішана, (2 р.)
На терні вішана, на вітрі сушена,

На вітру сушена, до кучі схована, (2 р.)
До кучі схована, патичком замкнена,
Патичком замкнена, у будній день вбрана. (2 р.)

ВПАЛА ВОЖЕЛЕНА З ВИСОКОГО НЕБА⁴

Треба мені, треба, треба мені ножа,
А там така дівка є, як червона рожа.
Треба вожелена з високого неба,
А що ж мені, а що ж мені до Дикого треба,
Треба мені, треба, треба мені збанка,
А там така дівка є, як синя фіалка.

** Далі повторюється з новими прізвиськами, як у попередній веснянці.*

А вже весна⁵ (швиденько)

А вже весна, а вже красна,
Із стріх вода капле. (3 р.)

Молодому козакові
Мандрівочка пахне. (3 р.)

Помандрував козаченько
У чистеє поле. (3 р.)

За ним іде дівчинонька:
«Вернися, соколе!» (3 р.)

«Не вернуся — забарюся,
Гордуєш ти мною. (3 р.)

Буде ж твоє гордування
Все перед тобою» (3 р.)

Помандрував козаченько
З Лубен до Прилуки. (3 р.)

Ой плакала дівчинонька,
Здіймаючи руки. (3 р.)

НАША ВЕСНА КРАСНА⁶

А я вам принесла дівоцькую красу. (2 р.)
Дівоцька краса, в лузі намочена, (2 р.)
В лузі намочена, на Дунаю прана, (2 р.)
На Дунаю прана, на сонці сушена, (2 р.)
На сонці сушена, магльом маглевана, (2 р.)
Магльом магльована, до скрині схована, (2 р.)
До скрині схована, ключиком замкнена, (2 р.)
Ключиком замкнена, на Великдень вбрана. (2 р.)

Наша Весна красна, що ж ти нам принесла? (2 р.)
А я вам принесла парубоцькую красу. (2 р.)
Парубоцька краса в баюрі мочена, (2 р.)
В баюрі мочена, у калюжі прана, (2 р.)
У калюжі прана, на вітрі сушена, (2 р.)
На вітрі сушена і не мальована, (2 р.)
І не мальована, до кучі схована, (2 р.)
До кучі схована, патичком замкнена, (2 р.)
Патичком замкнена, у будній день вбрана. (2 р.)

ОЙ, ЛЕТІЛА ВОЖЕЛЕНА⁷

Ой, летіла вожелена та й на землю впала. (2 р.)
Чого ж мені, чого ж мені до Лесева треба?
Треба мені, треба, треба мені ножа, (2 р.)
А там така дівка є, як червона рожа.
Ой, летіла вожелена та й на землю впала. (2 р.)
Чого ж мені, чого ж мені до Барабаші треба?
Треба ж мені, треба, треба мені сита,
А там така дівка є, як рожа розцвіла.

Далі повторюється з новими прізвиськами, змінюється: треба ж мені...

Ой весна, весна⁸ *(повільно)*

Ой весна, весна да весняночка,
Де твоя дочка да паняночка?

Десь у садочку шиє сорочку,
Шовком да біллю да вишиває.

Шовком да біллю да вишиває,
Своєму милому пересилає:

«Надівай її щонеділеньки,
Споминай же мене щогодиноньки!

Шовком я шила, я біллю рубила.
Жаль мені козака, що я полюбила!»

Вийди, вийди, Іванку⁹ *(весело, жваво)*

Вийди, вийди, Іванку,
Заспівай нам веснянку!
Зимували, не співали —
Весни дожидали.

Весна, весна, наша весна,
Та що ж ти нам принесла?

Старим бабам по кийочку,
А дівчатам по віночку!

Звила ж я віночок вчора
Звечора, звечора
З зеленого барвіночку
Та й повісила на кілочку.

Матуся вийшла,
Віночка зняла,
Віночка зняла
Та нелюбові дала.

Коли б же я теє знала,
Я б його розірвала,
Я б його розірвала,
Ніж нелюбові дала!

А в тому саду¹⁰
(помірно)

У тому саду
Чисто метено,
Ще й хрещатим барвіночком
Дрібно плетено.

А в тому саду
Ніхто не бував,
Лиш молодий Андрієнко
Коня попасав.

Коня попасав,
Дрібний лист писав
Все до теї Наталочки,
Що вірно кохав.

«Ой ти, Наталю,
Горда та пишна,
Я до тебе листи писав,
А ти не прийшла!»

«А ти, Андрійку,
Невеликий пан,
Сідлай коня вороного,
Та й приїжджай сам!»

Луговая зозуленька¹¹
(помірно)

Луговая зозуленька,
Рано-рано,
Луговая зозуленька,

Да ранесенько.

Усі луги облітала,
Рано-рано,
Усі луги облітала,
Да ранесенько.

В однім лузі не бувала,
Рано-рано,
В однім лузі не бувала,
Да ранесенько.

А в тім лузі ночувать буду,
Рано-рано,
Ночувать буду, привикать буду,
Да ранесенько.

Не стій, вербо¹²
(не поспішаючи)

Не стій, вербо, над водою,
Рано-рано,
Не стій, вербо, над водою,
Та ранесенько.

Розвий, вербо, сім сот квіток,
Рано-рано,
Розвий, вербо, сім сот квіток,
Та ранесенько.

Що всім хлопцям по квітоньці,
Рано-рано,
Що всім хлопцям по квітоньці,
Та ранесенько.

Тільки Грицеві нема квітки,
Рано-рано,
Тільки Грицеві нема квітки,
Та ранесенько.

«Не журися, милий Грицю,
Рано-рано,
Не журися, милий Грицю,
Та ранесенько.

Буде тобі квітка красна,
Рано-рано,
Буде тобі квітка красна,
Та ранесенько.

Буде тобі красна Ганна,
Рано-рано,

Буде тобі Ганнусенька,
Та ранесенько!»

А ми просо сіяли¹³
(швидко)

1-й гурт: — А ми просо сіяли, сіяли,
Ой дід-ладо, сіяли, сіяли.
2-й гурт: — А ми просо витопчем, витопчем.
Ой дід-ладо, витопчем, витопчем.
1-й гурт: — А чим же вам витоптать, витоптать,
Ой дід-ладо, витоптать, витоптать?
2-й гурт: — А ми коней, випустим, випустим,
Ой дід-ладо, випустим, випустим.
1-й гурт: — А ми коней переймем, переймем,
Ой дід-ладо, переймем, переймем.
2-й гурт: — А чим же вам перейнять, перейнять,
Ой дід-ладо, перейнять, перейнять?
1-й гурт: — Ми шовковим поводом, поводом.
Ой дід-ладо, поводом, поводом.
2-й гурт: — А ми коней викупим, викупим,
Ой дід-ладо, викупим, викупим.
1-й гурт: — А чим же вам викупить, викупить,
Ой дід-ладо, викупить, викупить?
2-й гурт: — А ми дамо сто рублів, сто рублів,
Ой дід-ладо, сто рублів, сто рублів.
1-й гурт: — Нам не треба й тисячу, тисячу,
Ой дід-ладо, й тисячу, тисячу.
2-й гурт: — А ми дамо дівчину, дівчину,
Ой дід-ладо, дівчину, дівчину.
1-й гурт: — Одчиняймо ворота, ворота,
Забираймо дівчину, дівчину!

Десь тут була подоляночка⁴¹
(помірно)
(ноти)

Десь тут була подоляночка,
Десь тут була молодесенька.
Тут вона сіла,
Тут вона впала,
До землі припала,
Сім літ не вмивалась,
Бо води не мала.

Ой устань, устань, подоляночко,
Ой устань, устань, молодесенька!
Умий своє личко,
Та личко біленьке,
Біжи до Дунаю,
Бери молоденьку,

Бери ту, що скраю!

ОЙ ТИ, ВЕСНО КРАСНА...⁵¹

Ой ти, весно красна...
Що ж ти нам принесла? (2 р.)

Приспів:

Ой, дівчата, весна красна,
Зілля зелененьке.

Принесла вам росу, росу,
Дівочькою красу. (2 р.)

Приспів

Дівочья краса, краса,
Як весняна краса. (2 р.)

Приспів

Дівочья краса, краса,
В молоці ся мила. (2 р.)

Приспів

В молоці ся мила, мила,
На сонці сушила. (2 р.)

Приспів

На сонці сушена, сушена,
У шафу зложена. (2 р.)

Приспів

У шафу зложена, зложена,
Ключиком замкнена. (2 р.)

Приспів

Парубоцька краса, краса,
Як осіння роса. (2 р.)

Приспів

Парубоцька краса, краса,
У воді ся мила. (2 р.)

Приспів

У воді ся мила, мила,
Під лаву зложила. (2 р.)

Приспів

Під лаву зложена, зложена,
Патичком замкнена. (2 р.)

Приспів

Співають дівчатка, повільно впливаючи — танцюючи хоровод.

А вже весна воскресла,⁵²
А що ти нам принесла?
— Принесла вам дарінець,
Всім дівчатам на вінець!

В поливаний понеділок
Пішло дівча по барвінок,
Назбирало барвіночку,
Виплело собі віночок.

Виплело квіти в барвіночок
Й із золотою вербицею
Пішла в танець із сестрицею.

І вже весна воскресла,
Танець-хоровод принесла.
Всі дівчата в коло стали
І весело заспівали...

А вже весна воскресла...

В нашім краї у гайочку⁵³
Стоїть церква на горбочку.
Біля неї ростуть квіти,
Ходять старші, ходять діти.

Ходять хлопці і дівчата,
Українські соколята.
Тож всі разом в коло станьмо
І весело заспіваймо.

Щоби голос наш розлився,
По дібровах розтелився,
Де земля наша чудова.
Де звучить вкраїнська мова.

Ми співаєм, сини й дочки,
Веселої гаївочки.
Свято землю утішає,
Христос нині воскресає!

Хай воскресне Україна,

Сріблом-злотом замаїна.
Сріблом-злотом і квітками —
Українськими прапорами.

ТАНЦІ, ІГРИ, ХОРОВОДИ

«КРИВИЙ ТАНЕЦЬ»⁵⁴

Першим хороводом на свято паски майже завжди буває «Кривий танець». Ця гра відбувається так. Забивають у землю три кілки, щоб з них вийшов трикутник, беруться за руки у два ряди та й кружляють біля тих кілків, виспівуючи такі пісні (помірно):

А в кривого танцю
Да не виведу кінця,
Треба його да виводити,
Кінець ладу і знаходити.
Ой вінку, мій вінку,
Я тебе і звила,
Я тебе і звила
Ще й учора да ізвечора.
Да повісила тебе
Ой у теремі да на дереві,
Ой у теремі да на дереві,
Да на золотому кілку.

(До 3-го й 4-го тактів)

Да на золотому кілку.
Да на шовковому шнурку.
Туди моя матінка йшла
Да той віночок знайшла,
Да той віночок знайшла,
Да нелюбому дала.
Да якби ж я знала,
Я б була б да розірвала,
Я б була б да розірвала.
Да й у грязь утоптала.

(До 3-го й 4-го тактів)

Червоними да чобітками,
Золотими да підківками.

А МИ ПРОСО СІЯЛИ⁵⁷

Ходою:

А ми просо сіяли, сіяли, (2 р.)
Ой дід-ладо, сіяли, сіяли. (2 р.)

А ми просо витопчемо, витопчемо, (2 р.)
Ой дід-ладо, витопчемо, витопчемо. (2 р.)

А чим же вам вигоптать, вигоптать? (2 р.)
Ой дід-ладо, вигоптать, вигоптать. (2 р.)

А ми коней пустимо, пустимо, (2 р.)
Ой дід-ладо, пустимо, пустимо. (2 р.)

А ми коней займемо, займемо, (2 р.)
Ой дід-ладо, займемо, займемо. (2 р.)

А як же ви займете, займете? (2 р.)
Ой дід-ладо, займете, займете. (2 р.)

А шовковим поводом, поводом, (2 р.)
Ой дід-ладо, поводом, поводом. (2 р.)

А ми коней викупим, викупим, (2 р.)
Ой дід-ладо, викупим, викупим. (2 р.)

А чим же ви викупите, викупите? (2 р.)
Ой дід-ладо, викупите, викупите. (2 р.)

А ми дамо сто рублів, сто рублів, (2 р.)
Ой дід-ладо, сто рублів, сто рублів. (2 р.)

А чого ви хочете, хочете? (2 р.)
Ой дід-ладо, хочете, хочете. (2 р.)

А дайте нам дівчину, дівчину, (2 р.)
Ой дід-ладо, дівчину, дівчину. (2 р.)

Не дамо ми дівчину, дівчину, (2 р.)
Ой дід-ладо, дівчину, дівчину. (2 р.)

Одчиняймо ворота, ворота, (2 р.)
Ой дід-ладо, ворота, ворота. (2 р.)

Забираймо дівчину, дівчину, (2 р.)
Ой дід-ладо, дівчину, дівчину. (2 р.)

ХОДИТЬ КУПСА ПО РИНОЧКУ⁶⁵

Писанку кладуть на якесь підвищення — камінь, горбочок чи купину. Навколо неї ходять хлопці з піднятими топірцями й пильно стежать, щоб хтось її не вхопив. Однак знаходиться відважний і хапає писанку. Хлопці стараються, щоб смільчак не утік. Але коли він зуміє вирватися з кола, то писанка його. Тепер хтось кладе другу писанку, і гра продовжується. Ходою:

Ходить купса по риночку
Та й купує писаночку.

Куп си, куп си, уродливий,
Куп си, куп си, чорнобривий,
Куп си, куп си, будеш мати,
Що дівчині дарувати.